

کودتای نافرجام ترکیه

چگونه موبیل، تانک های جنگی را شکست داد؟

چند ساعت پس از شروع کودتای نافرجام ترکیه، **رجب طیب اردوغان**، رئیس جمهوری ترکیه با ایستادگی و مقاومت در برابر عوامل کودتا، از مردم و طرفدارانش خواست تا به خیابان ها سرازیر شوند و با شورشیان خائن مقابله کنند.

ولی آقای اردوغان این تقاضا را در حالی که او سوار بر تانک جنگی بوده باشد، مطرح نکرد بلکه او از طریق تماس تصویری موبیل با شبکه تلویزیونی "سی ان ان تُرک"، این پیام را به اطلاع مردم ترکیه رساند.

شکست کودتا شامل چندین دلیل بود. مهمترین آن این بود که نقشه - کشان کودتا از پشتیبانی فراگیر مردم عوام و ارتش برخوردار نبودند و بعلاوه نتوانستند که حمایت سیاسی حکومت را به خود جلب کنند.

اما به یک دیدگاه دیگری نیز در مورد شکست کودتا حدس زده میشود و آن اینکه نظرات و راه هایی متفاوت دو طرف متخاصم در مورد نحوه رساندن پیامشان به مردم سراسر کشور بود.

در ساعات آخر شب جمعه بنظر میرسد که نقشه طراحی شده برای کودتا، به خوبی پیش میرود. نیروهای شورشی راه های عبور و مرور پل های استانبول را که بر روی **تنگه بسفر** زده شده، بسته بودند. این نیروها همچنین **میدان هوایی اتاتورک** استانبول را محاصره کرده و تانک هایشان را در خارج کاخ ریاست جمهوری در آنکارا مستقر ساخته بودند.

ولی در حالی که آنها به سازمان‌های مهم خبری یورش برده بودند، موفق نه شدند که مانع اطلاع رسانی به مردم شوند و اساساً اهمیت اخبار و رسانه‌های اجتماعی را درک نکرده بودند.

در بیانیه عوامل کودتا از تلویزیون دولتی "تی آر تی"، که گفته میشود با تهدید اسلحه پخش شد، گفته شده بود که "شورای صلح برای وطن" کشور را اداره می‌کند و مقررات منع رفت و آمد وضع شده است و حکومت نظامی اعلام خواهد شد.

نیروهای شورشیان همچنین در طول شب به ساختمان شبکه تلویزیونی "سی ان ان تُرک" حمله کردند. **باشاک شنگول**، گوینده "سی ان ان تُرک"، قبل از این که او را مجبور به ترک استودیو کنند، گفت: "ما تا آخرین دقیقه به پخش برنامه ادامه می‌دهیم زیرا فکر می‌کنیم برای دموکراسی ترکیه و آینده کشور این کار لازم است".

ولی این، پیام آقای **اردوغان** بود که ثابت کرد بیش از همه مهم است و به اتفاق پیام‌های مشابهی که سایر سیاستمداران ارشد ترکیه ارسال داشتند، نشان داد که رهبری دموکراتیک کشور در امان و در وضع خوبی است.

تا موقعی که آقای **اردوغان** از شهر ساحلی **مرمره** در جنوب ترکیه که برای گذراندن تعطیلات به آنجا رفته بود بازگردد، هزاران نفر مقررات منع عبور و مرور را نادیده گرفتند و شماری از آنان برای جلوگیری از حرکت تانک‌ها در جلوی تانک‌ها روی زمین دراز کشیده بودند.

حتی اگر کسانی که قصد کودتا را داشتند و می‌توانستند رسانه‌های سنتی را کنترل کنند، قادر نبودند مانع دسترسی مردم به توئیتر، فیسبوک، واتساپ و سایر ابزار اطلاع رسانی شوند.

سایتی که موارد سانسور در ترکیه را زیر نظر دارد اعلام کرد هنگامی که تحرکات کودتا شروع شد، سایت‌های اصلی از جمله فیسبوک و یوتوب مسدود شدند؛ بعداً اضافه کرد که به مدت دو ساعت رسانه‌های اجتماعی دچار "نفس تنگی" شدند ولی دسترسی به اینترنت کاملاً قطع نشده بود. توئیتر هم این ارزیابی را تایید کرد.

چنین سایت‌هایی در زمان بحران‌های قبلی مسدود شده بودند، ولی از آنجا که این بار برای دولت مفید بودند، امکان دارد دولت مانع دسترسی به آنها نشد.

از این گذشته، جامعه رسانه اجتماعی ترکیه بسیار پُر تحرُّک و پُر انرژی است و می‌داند که چطور می‌توان هر گونه محدودیتی را دور زد.

اگر کسانی که قصد کودتا را داشتند از کتابی بنام "درسی راهنمای برای

سرنگون کردن دولت
ویا حکومت"، کمک
گرفته بودند، باید
گفت که آن کتاب،
بسیار قدیمی و
مربوط به دوره قبل از
اینترنت بود. چیزی
که در حال حاضر به
آن احتیاج داشتند،
یک دستورالعمل
مربوط به قرن بیست
و یکم بود.

تصویری از نتیجه اطاعت و فرمانبرداری هواداران اردوغان از حُکم وی در یک مقطع زمانی

به عقیده شماری از صاحب‌نظران، نکته جالب شب کودتا این بود، ابزاری که دولت آقای **اردوغان** همیشه به آن حمله می‌کرد، به نجات و فایده خود وی تمام شد.

پس از آن که در سال ۲۰۱۳، توییت‌ر به بسیج مردم ترکیه برای اعتراضات جمعی به مقابل آقای **اردوغان** کمک کرد، او قول داد که توییت‌ر را "نابود" کند.

اما در جریان اتفاقات شب کودتا، جهت ارسال پیام برای بسیج کردن از طرفدارانش، او از توییت‌ر استفاده کرد آنهم در حالی که تلاش برای کودتا در جریان بود، توانست که با استفاده از رسانه‌های اجتماعی، کودتا را کاملاً خنثی کند و عاملین آنرا یکی پی دیگری دستگیر و تسلیم نماید.